

Thực trạng rèn luyện kỹ năng tự học cho học sinh lớp 5 tại các trường tiểu học thành phố Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh

Phạm Thị Thanh Thúy*

*GV Trường Tiểu học Trần Văn Vân, TP. Thủ Đức, TP.HCM

Received: 04/1/2023; Accepted: 6/1/2023; Published: 10/1/2023

Abstract: In Resolution 29-NQ/TW, term XI, specifying urgent requirements and tasks that need fundamental reform, comprehensive education and training. The Ministry of Education and Training announced the draft of the General General Education Program to enlist the contributions of scientists, Teachers and people from all walks of life have shown the determination not only of the education sector, but also of the whole Party, the whole people join hands to build and innovate education in the direction of a competency approach, in line with the world's educational program development trend and catch up with the education of advanced countries. Resolution 29 on fundamental and comprehensive reform of education and training has oriented the transformation of education and training from mainly imparting knowledge to developing learners' abilities and qualities and specify: "... Develop creativity, self learning, encourage lifelong learning." Focus on teaching how to learn, thinking, encourage self-study, create a basis for learners to self-update and innovate knowledge, skill, Capacity Development. Moving from learning mainly in the classroom to organizing a variety of learning methods, pay attention to social activities, extracurricular, scientific research (5). So, In addition to studying in school, self-study, Self-training of students plays a very important role in developing human capacity and qualities.

Keywords: self-study skills, self learning

1. Đặt vấn đề

Nghị quyết 29-NQ/TW (2013) về đổi mới căn bản toàn diện giáo dục & đào tạo... định hướng chuyên giáo dục & đào tạo từ chủ yếu là truyền thụ kiến thức sang phát triển năng lực và phẩm chất của người học đã chỉ rõ: "Phát triển khả năng sáng tạo, tự học, khuyến khích học tập suốt đời...; Tập trung dạy cách học, cách nghĩ, khuyến khích tự học, tạo cơ sở để người học tự cập nhật và đổi mới tri thức, kỹ năng, phát triển năng lực. Chuyển từ học chủ yếu trên lớp sang tổ chức hình thức học tập đa dạng, chú ý các hoạt động xã hội, ngoại khóa, nghiên cứu khoa học...". Vì vậy, ngoài việc học ở trường lớp thì tự học, tự rèn luyện của học sinh (HS) có vai trò hết sức quan trọng trong việc phát triển năng lực và phẩm chất con người. Việc nghiên cứu thực trạng tổ chức rèn luyện kỹ năng tự học cho HS lớp 5 tại các trường Tiểu học ở TP Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh có ý nghĩa quan trọng trong bối cảnh đổi mới Chương trình giáo dục phổ thông hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng rèn luyện kỹ năng tự học cho HS lớp 5 ở các trường tiểu học TP Thủ Đức

Với phương pháp điều tra bằng bảng hỏi về thực trạng rèn luyện kỹ năng tự học (KNTH) cho học sinh

lớp 5, kết quả khảo sát ý kiến 147 giáo viên và cán bộ quản lý của 16/26 trường tiểu học thành phố Thủ Đức theo các nội dung sau:

a. Thực trạng thực hiện các nội dung hoạt động rèn KNTH cho HS lớp 5

Kết quả khảo sát cho thấy, các nội dung hoạt động rèn KNTH cho HS lớp 5 được GV và CBQL đánh giá mức "Thường xuyên" với điểm trung bình (ĐTB) chung = 2,92. Cụ thể: *Nhóm nội dung 1: Rèn KNTH cho HS thông qua hoạt động học trên lớp*, có ĐTB = 3,16; trong đó, "Rèn kỹ năng nghe giảng và ghi chép bài học trên lớp" được đánh giá thực hiện ở mức "Thường xuyên", ĐTB = 3,29, thứ hạng 1. "Rèn kỹ năng nghe hiểu" mức độ thực hiện "Thường xuyên", ĐTB = 3,04, thứ hạng 2. *Nhóm nội dung 2: Rèn KNTH cho HS thông qua hoạt động học ở nhà* có ĐTB = 2,79. Trong đó: "Rèn KN lập kế hoạch học tập" mức "ít thường xuyên", ĐTB = 2,63, thứ hạng 4. "Rèn KN ôn tập và tập luyện" ở mức thực hiện thường xuyên, ĐTB là: 3,20. "Rèn KN đọc sách và tra cứu tài liệu" mức độ thực hiện "ít thường xuyên", ĐTB là: 2,69. "Rèn KN tìm kiếm thông tin trên mạng INTERNET, mức độ thực hiện "ít thường xuyên" ĐTB là: 2,68. Điều này cũng cho thấy GV chưa chú trọng về việc rèn KN tìm kiếm thông tin trên mạng

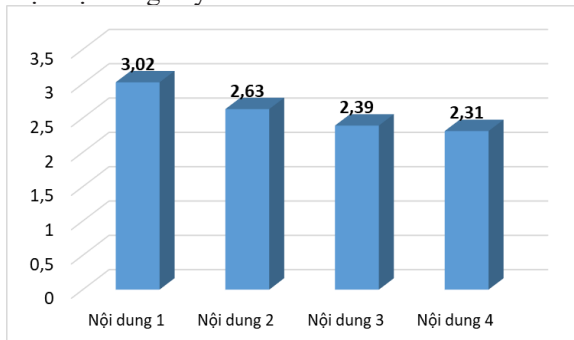
INTERNET cho HS lớp 5.

Kết quả khảo sát cho thấy, GV chưa chú trọng về việc rèn luyện KNTH cho HS thông qua hoạt động học ở nhà cho HS.

b. Thực trạng hình thức tổ chức hoạt động rèn KNTH cho HS lớp 5

Thực trạng thực hiện các hình thức tổ chức hoạt động rèn KNTH cho HS lớp 5 được GV và CBQL đánh giá với ĐTB chung là: 2,58, mức thực hiện “Thường xuyên”.

Cụ thể: Nội dung 1: “Hoạt động rèn KNTH được tổ chức trong từng tiết học ở các môn học được thực hiện “Thường xuyên”, ĐTB là: 3,02, chứng minh GV cho rằng việc thực hiện hoạt động rèn KNTH được tổ chức trong từng tiết học ở các môn học là quan trọng và cần thiết phải được thực hiện một cách thường xuyên. Nội dung 2. “Hoạt động rèn KNTH được tổ chức trong giờ học nhóm ngoài lớp được thực hiện mức cận “Thường xuyên”, ĐTB = 2,63, cho thấy GV đánh giá hoạt động này cũng thực hiện khá thường xuyên. Nội dung 3. “Hoạt động rèn KNTH được tổ chức trong giờ học trải nghiệm tại trường” được thực hiện “Ít thường xuyên”, ĐTB = 2,39 cho thấy đa số GV ít thực hiện hoạt động này. Nội dung 4. “Hoạt động rèn KNTH được tổ chức trong giờ học ở nhà” được đánh giá thực hiện mức độ “Ít thường xuyên”, ĐTB = 2,31 cho thấy đa số GV ít thường xuyên thực hiện nội dung này.

Biểu đồ 2.1: Thực trạng các hình thức tổ chức hoạt động rèn KNTH cho HS lớp 5 ở các trường tiểu học TP Thủ Đức

Nhìn trên biểu đồ 2.1., nội dung 1 có mức cao nhất là 3,02, còn nội dung 2, nội 3, nội dung 4 có các mức lần lượt là 2,63; 2,39; 2,31. Điều này cho thấy nội dung 1 được GV đánh giá cao, nghĩa là GV nhận định là hoạt động rèn KNTH được tổ chức trong từng tiết học ở các môn học là rất quan trọng và cần thiết phải được thực hiện rất thường xuyên, hằng ngày trong từng tiết học của các môn học

c. Thực trạng đánh giá kết quả hoạt động rèn

KNTH cho HS lớp 5 ở các trường tiểu học TP Thủ Đức

Ý kiến đánh giá của GV và CBQL trong mẫu khảo sát về thực trạng đánh giá kết quả hoạt động rèn KNTH cho HS lớp 5 ở mức “Thường xuyên” với ĐTB chung là: 2,61.

Cụ thể là: Nội dung 1: “Đánh giá qua quan sát thái độ học tập của HS trên lớp” được thực hiện mức “Ít thường xuyên”, ĐTB = 2,22, cho thấy GV ít thường xuyên thực hiện đánh giá qua quan sát thái độ học tập của HS trên lớp. Nội dung 2: “Đánh giá qua việc chuẩn bị bài ở nhà của HS” được thực hiện mức “Thường xuyên”, ĐTB= 2,80, cho thấy GV đánh giá hoạt động này khá thường xuyên. Nội dung 3: “Đánh giá qua sản phẩm bài kiểm tra hàng tuần, tháng, học kỳ của HS” được thực hiện “Thường xuyên”, ĐTB là 3,00, cho thấy GV đánh giá hoạt động này là quan trọng và thực hiện thường xuyên. Nội dung 4: “Đánh giá qua vấn đáp, phiếu hỏi về vấn đề TH của HS” được thực hiện “thường xuyên”, ĐTB là: 2,88 chung tỏ GV đánh giá hoạt động này thực hiện khá thường xuyên. Nội dung 5: “Đánh giá qua bài tập thực hành, vận dụng kiến thức, KN vào thực tế của HS” được thực hiện mức “Ít thường xuyên”, ĐTB là: 2,43 cho thấy GV đánh giá nội dung này ít thực hiện. Nội dung 6: “GV chủ nhiệm đánh giá kết quả rèn KNTH” được thực hiện “Thường xuyên”, ĐTB là 2,78 cho thấy GV đánh giá nội dung này thực hiện khá thường xuyên. Nội dung 7: “GV bộ môn tham gia đánh giá kết quả rèn KNTH của HS” được thực hiện cận “Thường xuyên” với ĐTB là 2,53. Nội dung 8: “HS tự đánh giá kết quả hoạt động học tập của bản thân” được thực hiện “Ít thường xuyên” với ĐTB 2,29. GV đánh giá nội dung này không thường xuyên do HS thực hiện hoạt động tự đánh giá kết quả hoạt động học tập của bản thân còn yếu.

2.2. Một số biện pháp rèn luyện kỹ năng tự học cho HS lớp 5 ở các trường tiểu học tại TP.Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh

a.Nâng cao nhận thức về tự học cho HS lớp 5

Biện pháp này nhằm *nâng cao nhận thức, hình thành động cơ, thái độ học tập đúng đắn cho HS lớp 5*. Thông qua việc hướng dẫn HS biết xác định mục đích, động cơ học tập đúng đắn. GV cần giúp cho HS xác định được mục đích học tập. Muốn đạt được kết quả học tập tốt, điều đầu tiên HS phải xác định đúng đắn mục đích hoạt động tức là phải trả lời được các câu hỏi: Học cái gì? Học để làm gì? Học bằng cách nào? Học ở đâu? Khi HS xác định đúng mục đích, động cơ tức là các em đã hiểu mình phải học tập như thế nào, có PP học ra sao cho hiệu quả và chủ yếu

TH là chính.

b. Tổ chức rèn luyện kỹ năng tự học cho HS lớp 5

- *Hướng dẫn HS xây dựng kế hoạch, thời gian biểu tự học.* Để học tập có hiệu quả đều phải xây dựng được kế hoạch rõ ràng, cụ thể kế hoạch TH là sự mô tả chi tiết về hoạt động dự định tiến hành trong thời gian tới và diễn ra hằng ngày với đầy đủ các yếu tố thời gian, không gian, nội dung phương tiện, điều kiện để thực hiện việc TH trong học tập. Nó giúp cho HS thực hiện có hiệu quả các nhiệm vụ TH và phát triển, kiểm soát được toàn bộ quá trình học một cách thuận lợi, tiết kiệm được thời gian. Vì vậy, việc giúp HS xây dựng kế hoạch và thực hiện kế hoạch TH sẽ nâng cao hiệu quả TH của HS tiểu học.

- *Hướng dẫn HS PP học tập tích cực, sử dụng phương tiện học tập.* Hướng dẫn HS lựa chọn PP, phương tiện học tập phù hợp với nội dung TH. GV giúp HS chọn lựa và xác định PP học tập phù hợp nhằm nâng cao KNTH.

- *Hướng dẫn HS thực hiện các KNTH trên lớp.* Hướng dẫn HS tự làm việc với các tài liệu học tập, SGK. Tài liệu hướng dẫn học chứa đựng nội dung kiến thức cần đạt và các hướng dẫn cách thực hiện dành cho cả GV và phụ huynh HS. Để HS có thể sử dụng được tài liệu hướng dẫn học thì HS phải được làm quen với tài liệu. Đầu năm học, việc đầu tiên GV chủ nhiệm cần làm là giúp HS làm quen với tài liệu học mới.

- *Hướng dẫn, hỗ trợ HS trong quá trình TH ở nhà bao gồm:* GV hướng dẫn cho HS học bài cũ; ***làm bài tập có sự gợi ý hướng dẫn những điểm khó; hướng dẫn chuẩn bị bài mới; hướng dẫn HS ôn tập.***

- *Hướng dẫn HS thực hiện kiểm tra đánh giá kết quả học tập của hoạt động tự học.* GV hướng dẫn, giúp HS đánh giá lại việc làm của mình. Khi hoàn thành một nội dung tự học, HS tự đánh giá tức là tự xem i kết quả công việc và tự rà soát được mức độ hoàn thành trong chu trình làm việc, tìm hiểu nguyên nhân dẫn đến cái gì mình chưa làm được và làm được theo yêu cầu để từ đó có hướng phát huy hoặc khắc phục. HS sẽ tự đánh giá được năng lực học tập của bản thân.

c. *Tạo điều kiện tự học cho HS lớp 5*

- *Hiệu trưởng chỉ đạo GV phát triển KNTH cho HS.* Hiệu trưởng tổ chức họp với 2 hiệu phó chuyên môn để đưa ra kế hoạch lên chuyên đề về “Rèn KNTH cho HS lớp 5” để GV toàn trường dự chuyên đề. Sau đó, hiệu phó họp chuyên môn với tổ trưởng các khối đưa ra phương hướng để triển khai cách thức thực hiện quy trình rèn KNTH cho HS lớp 5. Kế tiếp, áp dụng thực hiện quy trình rèn KNTH cho khối

lớp 5. Từ đó, phát động phong trào rèn luyện KNTH cho học sinh.

- *GV tạo môi trường, cơ hội để HS học tập tích cực trên lớp.* GV cần đồng hành thường xuyên và tạo môi trường, cơ hội để học sinh học tập tích cực trên lớp, yêu cầu HS TH để có thể giải quyết vấn đề nảy sinh trong quá trình học tập. GV tạo cơ hội cho HS khả năng tự giải quyết vấn đề, tự đánh giá để biết rõ hạn chế cần khắc phục và rèn luyện cũng như tìm hiểu thông tin bổ sung, trao đổi về cách hình thành KNTH cho HS. Muốn HS hình thành KNTH, nhà trường và GV phải tạo ra môi trường tự do và trao cho HS đủ công cụ, kiến thức, kỹ năng để người học tự tìm tòi và xây dựng kiến thức thông qua “kinh nghiệm”, “tư duy”, “trải nghiệm” của chính bản thân, chứ không phải bằng cách ghi nhớ các luận điểm lý thuyết suông.

- *GV tạo môi trường cho HS thảo luận, hợp tác nhóm.* GV giao bài về nhà trong vở, rèn luyện mục đích cho các em tự học ở nhà. Qua hoạt động này sẽ rèn luyện cho các em KNTH ở nhà nhưng có sự hướng dẫn cụ thể của GV.

- *Phối hợp với phụ huynh, tạo môi trường giáo dục tốt tại gia đình.* Gia đình là nơi gần gũi với các em nhất, cha mẹ HS là một lực lượng giáo dục quan trọng và hiệu quả, đóng góp một phần cho việc TH của HS thành công. Vì vậy cần nâng cao nhận thức của cha mẹ về TH của HS thông qua nội dung cuộc họp phụ huynh, trong những cuộc gặp mặt, trao đổi trực tiếp hoặc gián tiếp với phụ huynh. GV cần lồng ghép nội dung, cách thức TH của HS cho phụ huynh hoặc giới thiệu những sách nói về TH của HS. GV tư vấn cho phụ huynh tạo không gian TH ở nhà cho HS và hướng dẫn cách TH cho HS.

3. Kết luận

Từ kết quả khảo sát, phân tích, đánh giá thực trạng tổ chức rèn luyện KN tự học cho HS lớp 5 ở các trường tiểu học tại TP Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh; tác giả đã đề xuất các biện pháp tổ chức rèn luyện KN tự học cho HS lớp 5 ở các trường tiểu học. Các biện pháp nhằm rèn luyện nâng cao chất lượng và hiệu quả các hoạt động rèn luyện KN tự học cho HS lớp 5 ở trường tiểu học hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo.* Hà Nội
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể.* NXBGDVN. Hà Nội
3. Nguyễn Cảnh Toàn (1997). *Quá trình dạy - tự học.* NXBGD. Hà Nội